

Lunds universitet
Institutionen för kommunikation och medier
Journalistik
Handledare: Mia-Marie Hammarlin
2017-01-12

Johann Arnljots
JOUK10

”Man ska ta både kvinnor och män i hand”

En diskursanalytisk studie av Yasri Khan-skandalen
under våren 2016

Lunds universitet
Institutionen för kommunikation och medier
Journalistik
Handledare: Mia-Marie Hammarlin
2017-01-12

Johann Arnljots
JOUK10

Johann Arnljots

I denna fallstudie har jag undersökt händelsen, som ägde rum den 19:e april 2016, där dåvarande miljöpartisten Yasri Khan inte skakade hand med en kvinnlig reporter under en intervju. Studien har som syfte att undersöka hur händelserna gestaltades av fyra svenska tidningar; *Aftonbladet*, *Expressen*, *Dagens Nyheter* och *Svenska Dagbladet*. Utifrån ett teoretiskt ramverk bestående av teorier om representation av minoriteter i media, politiska skandaler, och hälsningsceremonier har jag med hjälp av en kritisk diskursanalys kartlagt och analyserat 109 tidningsartiklar. Resultatet av analysen visar att vårt sätt att hälsa är en rotad norm i vårt samhälle och att det signalerar en viss typ av värderingar. Svenska värderingar anses i materialet stå i kontrast till Khans agerande. Vidare finns argument för att mångfald och jämställdhet av tidningarna anses stå i kontrast till varandra i vissa situationer, och att jämställdhet ses som hotat av mångfald. Materialet visar även att muslimer som social grupp utsätts för olika former av exkluderande i medier, samt att en viss stereotypisering av denna grupp förekommer.

Nyckelord: *Yasri Khan, kritisk diskursanalys, representation, skandaler, hälsningsceremonier.*

Innehållsförteckning

1	Problemformulering	2
1.1	Syfte och frågeställning	2
2	Metod	4
2.1	Metodologi och avgränsningar	4
2.2	Diskursfältets fundament	5
3	Teoretiska utgångspunkter	7
3.1	Tidigare forskning	7
3.2	Faircloughs kritiska diskursanalys	8
3.3	Skandaler	9
3.4	Representation i media	10
3.5	Hälsningsceremonier och makt	13
4	Analys	15
4.1	Kvantitativ sammanställning	17
4.2	Svenska normer och värderingar	19
4.2.1	I Sverige skakar vi hand	19
4.2.2	Försvar av de svenska värderingarna!	21
4.2.3	Mångfald och jämställdhet – i kontrast till varandra?	25
4.3	Islam i Sverige	28
4.3.1	Islamisters infiltration	28
4.3.2	Den stereotypa muslimen	31
5	Diskussion	33
6	Framtida forskning	35
7	Källförteckning	36
7.1	Tryckta källor	36
7.2	Arkivmaterial	37
7.3	Elektroniska källor	37

1 **Problemformulering**

19:e april 2016 publicerades i flera rikstäckande medier att Yasri Khan, kommunpolitiker för Miljöpartiet i Stockholm och ordförande för Svenska Muslimer för Fred och Rättvisa, inte tagit en kvinnlig reporter i hand i samband med en tv-intervju genomförd av TV4.¹ Khan förklarade sig genom att säga att hans val att inte hälsa grundade sig i att en handskakning med det motsatta könet är en väldigt intim handling. Dessutom menade han att man på olika platser i världen hälsar på olika sätt och att detta inte är ett uttryck för diskriminering eller nedvärderande kvinnosyn. Händelsen skedde tidsmässigt samma vecka som miljöpartisten Mehmet Kaplan var i medialt blåsväder på grund av sina kontakter med turkiska extremistgrupper.

Debatten kom i efterhand att handla om svenska värderingar och normer, där bland annat statsminister Stefan Löfvén proklamerade att man i Sverige tar både kvinnor och män i hand. Därtill hördes röster om muslimska värderingar och deras påverkan på samhället. Mediernas roll under händelseförloppet och i efterdyningarna är av största betydelse, då de inte enbart presenterade händelseutvecklingen utan även representerade den, samt bidrog till en tolkning av hur samhället ser på religiösa minoriteters agerande i offentligheten vid en viss tidpunkt i ett visst kulturellt sammanhang.

1.1 **Syfte och frågeställning**

Syftet med uppsatsen är att analysera hur händelsen kring Yasri Khan gestaltades av fyra stora tidningar: *Dagens Nyheter*, *Aftonbladet*, *Expressen* och *Svenska Dagbladet*. Genom att analysera nyhetsartiklar och opinionstexter vill jag således undersöka hur Yasri Khan, och i förlängningen muslimer och islam, representerades genom språket, i nyhetsartiklar och opinionstexter.

¹ Marit Sundberg, *Sveriges Television*, ”Vägrade ta kvinnor i hand – nu lämnar MP-kandidaten politiken”, 2016-04-20. <http://www.svt.se/nyheter/inrikes/miljopartister>

Frågeställningarna lyder: **Hur gestaltades skandalen kring Yasri Khan? På vilket sätt skildrades personer med muslimsk tro i materialet? Hur skildrades samhälleliga värderingar och ideal i materialet, implicit eller explicit, gällande hälsningsceremonier?**

2 **Metod**

2.1 **Metodologi och avgränsningar**

Jag har i analysen utgått ifrån 109 webb-artiklar på från fyra stora tidningar i svensk press: *Expressen*, *Aftonbladet*, *Svenska Dagbladet*, och *Dagens Nyheter*. Materialet består av nyhetsartiklar, opinionstexter och krönikor. Valet av fyra av Sveriges mest lästa tidningar grundar sig i mitt beslut att använda mig av en så kallad effektorienteringsprincip, där man vänder sig till opinionsbildande organ. Urvalet av artiklar består av alla artiklar innehållande sökorden 'Yasri Khan', mellan den 18:e april och den 1:e maj 2016. Datumen är valda på grund av att det är den period då skandalen skedde, och då medierna var som mest aktiva i att publicera artiklar om den specifika skandalen. Till hjälp har jag valt att använda mig av en kritisk diskursanalys som fundament i min studie, som tillsammans med teorier om politiska skandaler och minoriteter i medier ger mig en god möjlighet att komma fram till ett godtagbart svar på mina frågeställningar.

Jag kommer att anta en hermeneutisk forskningsmetod i min studie för att bäst kunna analysera texterna. Hermeneutik betyder "läran om läsning och tolkning" och är bland annat speciellt relevant när forskningsfrågan är öppen för tolkning, hur klar och väl redovisad tankegången är vid tolkningen. Den hermeneutiska forskningstraditionen skiljer mellan manifesta och latent budskap i en text. Kort och gott innebär manifesta budskap det som står i texten medan latent budskap är det som kan läsas mellan raderna, exempelvis bakomliggande samhällsuppfattningar, normer och kulturella värderingar hos skribenten eller redaktionen.²

I artiklarna har jag sökt efter information som rör Yasri Khan och händelserna kring honom specifikt. En del av min analys består av ett **kvantitativt** tillvägagångssätt, där jag har kartlagt vilka som uttalar sig om händelserna i artiklarna, vilka positioner dessa

besitter och hur de har ställt sig till händelserna. Det betyder att jag har kategoriserat de medverkande efter befattning och inställning i termer om negativ, neutral, eller positiv. Valet av att inleda min analys med ett kvantitativt tillvägagångssätt grundar sig i att jag vill förmedla för läsaren hur materialet i sin helhet ställer sig till händelserna. Att då kartlägga vilka som får uttala sig och hur de ställer sig till händelserna kring Khan, ger mig en utökad chans att förmedla mitt resultat och underbygga mina resonemang.

Min andra del av analysen är en **kvalitativ** textanalys. Det innebär bland annat att analysera vad som kommer fram i texterna och hur de förhåller sig till fenomen som religion och sociala minoriteter. Den kvalitativa textanalysen utgår ifrån principen att vissa delar av en text är viktigare än andra och att det jag eftersöker för att besvara mina forskningsfrågor, ligger dolt under ytan.³ Diskursanalysen, som är en typ av kvalitativ textanalys, används för att belysa och blottlägga maktstrukturer i samhället.

Metodologiskt är diskursanalysen viktig för att den uppmärksammar saker som tas för givna. Det är alltså en ypperlig metod att använda för att analysera vad som betraktas som normalt i ett samhälle och vad som får sägas av vilka.⁴

Ytterligare, mer konkret, tillvägagångssätt kommer att presenteras i ett avsnitt i anslutning till analysen. Detta för läsarens översikt över studien.

2.2 Diskursfältets fundament

Diskurs är ett brett begrepp som inom flera forskningsområden är speciellt användbart när man studerar texter i allmänhet och medier i synnerhet. Definitionen av diskurs är omdiskuterad men kan uttryckas som ”ett visst sätt att tala om och förstå världen”.⁵

Förespråkare för diskursanalysens relevans menar att språket är ”vårt tillträde till verkligheten”, då vi med språket skapar en verklighet som inte enbart reflekterar den verklighet som finns utan även hjälper till att forma den.⁶

² Ibid, s. 221f.

³ Esaiasson et al, *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Fjärde reviderade upplagan, (2012; Stockholm; Nordstedts Juridik), s. 210f.

⁴ Ibid, s. 212ff.

⁵ Marianne Winter Jörgensen & Louise Phillips, *Diskursanalys: som teori och metod*, (Lund: Studentlitteratur, 2000), s. 7.

⁶ Ibid, s. 15.

Begreppet utgår från ett socialkonstruktivistiskt tänkande, som innebär att kunskap och förståelse om världen och olika fenomen inte är objektiv utan att det skapas och formas av vissa strukturer. Exempel på vad som formar världsbilden är kultur, ideologi och historia. Och språket, givetvis, som på olika sätt ger uttryck för hur just kultur och ideologi och med och skapar vår historia. Eftersom en verklighet kan skapas och omformas genom språket, innebär kontrollen över hur man pratar och vem som får komma till tals en oerhörd makt. Analyser av dessa diskurser är således viktiga för att kunna klä av maktstrukturer i samhället.⁷

Den kritiska diskursanalysen, som ligger till grund för denna studie, har i syfte att synliggöra de aktörer och strukturer som är delaktiga i förandet av diskurser. Bland annat är den kritiska diskursanalysen speciellt lämpad för att analysera masskommunikation, identitet, politik och rasism.⁸

⁷ Ibid, s. 8, 11.

⁸ Ibid, s. 66f.

3 Teoretiska utgångspunkter

Jag kommer i det följande att redogöra för den tidigare forskning som producerats inom de fält där jag rör mig samt de teoribildningar som har särskild betydelse för analysen. Det går inte att göra skarpa avgränsningar här eftersom all teori som nämns spelar en viktig roll, men för överskådlighetens skull kommer jag att dela upp det hela under olika underrubriker.

3.1 Tidigare forskning

Forskningsfältet om hur minoriteter representeras i nyhetsmedierna, såväl nationellt som internationellt, har på senare år växt ut till ett tämligen väletablerat sådant.

Ylva Brunes doktorsavhandling vid Göteborgs Universitet handlade om hur invandrare och flyktingar porträtterades i den svenska pressen under våren 1976 respektive våren 1993. Studien utforskar bland annat hur invandrare och flyktingar målats upp som ”de andra” gentemot det svenska ”vi”, där invandrare ofta förekom i gestaltningar om brott och som ett hot mot samhället. Resultaten gav insikt i hur medierna återkommande skapade en bild för läsaren om ett ”vi och dem” där det skilde sig markant i hur man pratade om en invandrare gentemot hur man pratade om en svensk.⁹ Hennes studie visade på en institutionell diskriminering gentemot invandrare och asylsökande, där personer tillhörande dessa grupper sällan fick uttala sig om sin egen situation och blev exkluderade från tillhörigheten ”medborgare”. Brune fann alltså en tydlig uppdelning mellan grupperna invandrare/asylsökande och svenska medborgare i rapporteringen.¹⁰ Hennes verk har haft en återkommande inverkan på studier inom området minoriteter i medier och ger mig en god kunskapsgrund att försöka bygga vidare på i min egen undersökning.

⁹ Ylva Brune, *Nyheter från gränsen: Tre studier i journalistik om ”invandrare”, flyktingar och rasistiskt våld*, (Doktorsavhandling vid Göteborgs universitet; 2004), s. 392f.

¹⁰ Brune, 2004, s. 394-396.

3.2 Faircloughs kritiska diskursanalys

Norman Fairclough och hans forskning har bidragit till den kritiska diskursanalysens utveckling som forskningsfält. Det är ingen hemlighet att mediernas makt är omfattande och det är en betydande anledning till varför Fairclough har ägnat så mycket tid åt att forska i hur denna makt yttrar sig och hur den formar våra samhällen. Till skillnad från vissa andra medieforskare har Fairclough lagt fokus på språkets makt och hur medierna, både medvetet och omedvetet, representerar olika fenomen för att skapa en världsbild som de föredrar. Denna världsbild är ofta inspirerad av olika ideologier och värderingar. Makten över denna världsbild ger kontroll över bland annat vår kunskap, våra åsikter, vår tro och våra sociala strukturer.¹¹ Detta är en anledning till att kalla denna specifika inriktning för *kritisk*. Språket som vi använder sker av en orsak och bidrar till en verkan gentemot andra och kopplingen mellan språkanvändning och makt är ofta förbisedd men alltså väldigt viktig i utövandet av makt. Vad Fairclough menar med att språket har en orsak och verkan är att det inte enbart är socialt format, utan att det även är socialt formande. Det innebär att en kritisk diskursanalys förhåller sig både till vad som bidrar till ett visst språkbruk och till vad språkbruket i sig bidrar till. Ett dialektiskt förhållande, kallar han det.¹² I förlängningen innebär språkbruket att det kan bidra till att upprätthålla existerande maktstrukturer men även bidra till att förändra dem. Fairclough menar att språkbruk, texter, formar tre aspekter av samhället och kulturen. Den första är formandet av sociala identiteter. Den andra är formandet av sociala relationer. Den tredje är formandet av hur vi tänker och vad vi tror på. Ibland förekommer en av dessa delar mer än de andra samtidigt som förekomsten av de tre ofta finns i en och samma text.¹³

Systemet för textanalys som Fairclough använder sig av i sina undersökningar är omfattande. Först och främst så rör sig hans system kring en traditionell textanalys som innebär att man bland annat analyserar ordval, grammatik och betoningar i textens små delar. Han fokuserar även på det större analytiska perspektivet där man avgör hur texten i sin helhet är disponerad, exempelvis var intervjupersonernas uttalanden förekommer

¹¹ Norman Fairclough, *Media discourse*, (London: Arnold; 1995), s. 2f.

¹² Fairclough, 1995, s. 54f.

¹³ Fairclough, 1995, s. 55.

och hur styckena är placerade.¹⁴ Fortsättningsvis innebär det också givetvis vilka som får komma till tals i det undersökta materialet och hur dessa uttalanden används.

De metoder och teorier som diskursbegreppet belyser ger goda möjligheter för en forskare att kombinera med andra teorier som kan förklara ett visst fenomen inom medier.

3.3 Skandaler

John B. Thompson, sociolog med stora bidrag till skandalforskningen, med fokus på medierade politiska skandaler, menar att en skandal är något som ”överträder vissa värden, normer och moraliska koder”.¹⁵ Definitionen lämnar ett ganska brett spektrum i vilket en skandal kan infinna sig i. I vissa situationer kan en överträdelse vara emot ett samhälles normer samtidigt som överträdelsen är mild nog att inte klassas som en skandal. Ibland är överträdelsen alldeles för grov och att begreppet skandal då är otillräckligt för att beskriva händelsen.

Thompsons inledande argumentation väcker en intressant tankegång, då normer, regler och moral skiljer sig mycket åt från samhälle till samhälle. Lägg därtill hur vissa normöverträdelser är mer känsliga för att tolkas som en skandal. Överträdelser kopplat till sexuella relationer, ekonomisk och politisk korruption är ofta mer benägna att kritiserars. Det senare är vanligt i stater präglade av liberala värderingar, där fokus läggs på rättssäkerhet och laglig riktighet. Skandaler tar även ofta karaktären av att bli offentligt kritiserade och tas illa upp av icke-deltagande.¹⁶

Eftersom vad som anses som en skandal är olika samhällen emellan, beroende på olika värderingar och moraliska uppfattningar, är uppmärksammandet av en skandal ett sätt för ett samhälle eller en institution att befästa dessa värderingar. Thompson argumenterar här för en viktig aspekt som innebär att de värderingar som överträds vid en skandal i sig ofta är omdiskuterade. Vidare är dessa värderingar inte alltid något som

¹⁴ Fairclough, 1995, s. 57f.

¹⁵ John B. Thompson, *Political scandal: Power and visibility in the media age*, (Cambridge: Polity Press/Blackwell Publishers inc: 2000), s. 12f.

¹⁶ Thompson, 2000, s. 14f.

samhället i stort har så starka åsikter om, förrän det blir en skandal.¹⁷ För att förtydliga detta: en skandal kan väcka upprördhet inom ett samhälle trots att det är en fråga som få från en början har åsikter om.

Vem som blir föremål för en skandal är även beroende på vem personen är och vad denne står för. Företräder man ett politiskt parti eller en religiös organisation är man ofta mer känslig för att drabbas av en medieskandal på grund av att man ofta företräder vissa typer av värderingar. Det ger ibland personen utsatt för en skandal epitetet hypokrit på grund av att denne går emot de värden denne sägs företräda.¹⁸

Själva gestaltandet av en skandal innehåller, enligt Thompson, en stor möjlighet till maktutövning. Han menar att värderingar och normer alltid är ”inbäddat i maktrelationer” och att utövandet av denna makt strukturerar det sociala livet på ett sätt där vissa aktiviteter är tillåtna och andra är det inte.¹⁹

3.4 Mediernas roll i en skandal

Det är viktigt att poängtera att skandaler ofta gestaltas entydigt av medierna. I och med att olika medier under en skandal ofta fokuserar på samma delar av en skandal tenderar helheten att bli just enformig. Samarbetet på detta sätt mellan medier under en skandal har således stor påverkan på hur händelseförloppet uppfattas.²⁰ Dessa typer av skandaler kan kallas mediedrivna skandaler och innebär att medierna är den huvudsakliga aktören genom att både avslöja och förmedla händelseförloppet. Anledningarna till detta beror såklart på ekonomiska incitament genom ökad publicitet, men det finns också samhälleliga drivkrafter om till exempel vad som ses som privat och offentligt och vad som borde klassas som en skandal.²¹

3.5 Representation i media

¹⁷ Ibid, 16f.

¹⁸ Ibid, s. 15f.

¹⁹ Thompson, 2000, s. 16.

²⁰ Lars Nord, ”Journalistiska drev och skandaljournalistik”, *Handbok i journalistikforskning*, red. Jesper Strömbäck&Michael Karlsson(Lund: Studentlitteratur; 2015), s. 321.

²¹ Ibid, s. 323f.

Tätt anknutet till Faircloughs argument om hur språkanvändning är en typ av maktutövning, finner vi Stuart Halls studier om representation i medier och speciellt rasistisk representation. Likt Fairclough finner Hall att språket är en essentiell del i att representera en speciell världsbild för andra. Ibland är det väldigt lätt att se en representation i språket. Ordet ”stol” är representationen av konceptet ”stol”. Det är dock inte alltid så enkelt att avgöra vad en representation innebär eller hur den kommer till uttryck, speciellt när man ska försöka analysera underliggande koncept, så som kulturella och ideologiska drag i språkbruket.²²

Hall tar sin utgångspunkt i antagandet att mediers huvudsakliga sfär som de arbetar inom är just forandet och omforandet av ideologier. Mer specifikt har han intresserat sig för hur olika ideologier, genom medier, underbygger rasism och skapar olikheter mellan olika sociala grupper i samhället.²³

Stuart Halls forskning om representation har handlat till betydande del om hur ”den andre” representeras. Hur vi pratar om minoriteter, exempelvis etniska eller religiösa, i det offentliga samtalet. Intresset för ”den andre” har alltid varit stort, speciellt för medierna, och speciellt i nutida Sverige där debatten om migration och integration är polariserad. Det är här viktigt att poängtera var makten ligger. Makten att representera minoriteter finns i hög grad hos medierna och det är där denna studie lägger fokus. Stereotyper är något som ofta förekommer när medier representerar minoriteter och något som Hall har fokuserat mycket på.²⁴

När vi pratar om *stereotyper* vill Hall gärna betona att vi först måste prata om *typer*. Att placera in omvärlden, människor och händelser, i olika fack eller typer är ett sätt för människan att hantera informationen om en viss företeelse. Att dela in en person i enkla, minnesvärda och lättuppfattade kategorier gör det lättare för oss att greppa verkligheten. När vi däremot använder oss av stereotyper som begrepp menas det att ta dessa förenklade faktorer och överdriva dem. Detta är en strategi för att både fastställa olikheter men som även används för att splittra. Den skapar en tydlig linje mellan vad

²² Stuart Hall, ”The work of representation”, *Representation*, red. Stuart Hall, Jessica Evans & Sean Nixon, andra upplagan (1997; London: SAGE Publications Ltd, 2013), s. 1ff.

²³ Stuart Hall, ”The Whites of Their Eyes”, *Gender, race and class in media*, red. Gail Dines&Jean M. Humez, (London: SAGE Publications; 1995), s. 18.

²⁴ Stuart Hall, 2013 s. 215f.

som är normalt och acceptabelt och vad som inte är.²⁵ Likt vad Fairclough argumenterar för är detta ett sätt att upprätthålla en social ordning och en maktstruktur.

Stereotypiseringen av människor som hamnar utanför en viss norm eller för vad som anses acceptabelt leder till att de anses som ”de andra”. Ofta har det att göra med etnicitet eller hudfärg som ligger i fokus, men även kultur och värderingar utsätts för detta exkluderande.²⁶ Det kallas även etnocentrism, där en viss kultur eller norm fastställs som det normala, det vedertagna, och allt är därutöver ses som ”det andra” eller ”det exkluderade”. Detta

Detta exkluderande ”vi och dem”-fenomenet som ofta formuleras i medier uppmärksammas även av Stuart Allan i hans bok ”News culture”. Han påtalar likt Hall detta kulturella maktutövande som präglar många mediekanaler i västvärlden. Han refererar till Stuart Hall när han talar om att rasism är en av de mest ”naturaliserade” ideologierna som finns och att uttrycken för detta ofta sker outtalat eller dolt.²⁷ Denna typ av rasism är den farliga, menar Allan som här återigen hänvisar till Hall. Den kallas ”inferential racism” och sker ofta outtalat och omedvetet även för de som sprider den specifika världsbilden. Medan den öppna och uttalade rasismen minskar i omfattning finner både Hall och Allan belägg för att den dolda rasismen finns kvar.²⁸ Allan ger i sin text exempel på hur denna outtalade rasism kan se ut när den förekommer i nyhetstexter. Den röda tråden är skapandet av ett ”vi och dem”, eller skapandet av ”den andre”. När man formar en nyhetstext på detta vis skapar man ofta en norm för hur människor är eller ska vara i ett samhälle, och målar sedan ut de som inte passar in i normen som avvikande.²⁹

Hall tar i sin text ”The Whites in Their Eyes” upp ett exempel på vad han menar är ”inferential racism” av den mer omedvetna, dolda typen. Han menar att även den mest liberala mediekanalen kan driva en rasistisk, uteslutande ideologi på ett omedvetet sätt.

”An example of inferential racist ideology is the sort of television programme which deals with some ’problem’ in race relations. It is probably made by a good and honest liberal broadcaster, who hopes to do some good in the world for race in the world for ’race relations’ and who

²⁵ Stuart Hall, 2013, s. 247f.

²⁶ Stuart Hall, 2013, s. 248.

²⁷ Stuart Allan, *News culture*, (Maidenhead: McGraw-Hill Open University Press; 2010), s. 171f.

²⁸ Ibid, s. 173f.

²⁹ Allan, 2010, s. 175.

maintains a scrupulous balance and neutrality when questioning people interviewed for the programme [...] Yet virtually the whole of "social problem" television about race and immigration – often made, no doubt, by well-intentioned and liberal-minded broadcasters—is precisely predicated on racist premises of this kind"³⁰

Kontentan av vad Hall vill framföra är att trots att uppenbar, uttalad rasism inte förekommer så finns det bakomliggande faktorer där rasistiskt präglade ideologier och kulturer bidrar till att forma språket på ett visst sätt. Formandet av ett "vi och dem" baserat på religion eller etnicitet är ett exempel på detta. Det är således ett föremål för tolkning i hur detta yttrar sig.

Även inom den svenska mediekulturen har det funnits betydande stereotypisering av minoriteter och invandrare. Likt vad Hall och Allan förmedlar om ett "vi och dem" har exempelvis invandrare målats upp i dålig dager, ofta sammankopplade med problematik så som kriminalitet och arbetslöshet. Ofta beläggs dessa grupper med stereotyper och förenklingar. Minoriteter och invandrare har dessutom historiskt sett fått få eller inga möjligheter att uttrycka sig i medier.³¹

Muslimerna har historiskt sett varit en speciellt utsatt grupp vad gäller mediernas rapportering. Ofta har gruppen kopplats ihop med terrorism och skildrats som farliga. Tidigare studier har visat på att muslimer ofta gestaltas som ett hot mot grundläggande fri- och rättigheter, så som yttrandefrihet, och att gruppen ses som intolerant gentemot majoritetssamhället.³²

3.6 Hälsningsceremonier och makt

Sociologen Erving Goffman har i ett antal studier kartlagt vad som ligger bakom vårt agerande gentemot varandra. Hur vi interagerar med varandra säger mycket om hur vårt samhälle är format och vilka regler som gäller. Lydnaden inför dessa regler skapar ett mönster i hur vi för oss gentemot en medmänniska. Vi har dessa, ofta outtalade,

³⁰ Hall, 1995, s. 20.

³¹ Heike Graf, "Journalistiken och den etniska mångfalden", *Handbok i journalistikforskning*, red. Jesper Strömbäck & Michael Karlsson, (Lund: Studentlitteratur; 2015) s. 340f.

³² Ibid, s. 343f.

skyldigheter att föra oss på ett visst sätt av moraliska grunder. Uppföranderegler kan ses ur två olika perspektiv där det ena gäller skyldigheter ur moralisk grund att föra sig på ett visst sätt. Exempelvis skaka hand vid ett möte med en annan person. Det andra gäller förväntningar ur moralisk grund om hur andra ska möta dig. Dessa uppföranderegler sker ofta omedvetet samtidigt som ett brott mot reglerna, till exempel en utebliven handskakning, kan leda till konsekvenser såsom skam och förnedring för den som utför regelbrottet.³³

Hälsningsceremonier och interagerande mellan människor har alltså betydelse i hur vi uppfattas av vår omgivning. Socialpsykologen Johan Asplund har i sin forskning undersökt hur hälsningsceremonier går till och vad deras betydelse är för det sociala livet. Han menar att mötet mellan två personer handlar om makt i mikroform. Mötet kan ses som en sorts förhandling där de deltagande enbart representerar sig själva och där en ”dåligt genomförd förhandling” kan innebära konsekvenser av olika slag.³⁴

³³ Erving Goffman, *Interaction ritual: Essays in Face-to-face behavior*, Fjärde upplagan, (1967; New Brunswick: Aldline Transaction; 2005), s. 48f.

³⁴ Johan Asplund, *Om hälsningsceremonier, mikromakt och asocial pratsamhet*, (Göteborg: Korpen; 1987), s. 14f.

4 **Analys**

Nedan följer min analys av materialet, som består av 109 artiklar publicerade av *Aftonbladet*, *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet* och *Expressen* mellan datumen 18/4-2016 och 1/5-2016. Materialet består av nyhetsartiklar och opinionstexter i form av ledarkrönikor och debattinlägg. Nedan följer en exakt redogörelse för mitt urval från **Retriever Research (Mediearkivet)**:

Sökord: Yasri Khan.

Datum: från 18/4-2016 till 1/5-2016.

Tidningar, nätupplaga: *Aftonbladet*, *Expressen*, *Svenska Dagbladet*, *Dagens Nyheter*.

Antal träffar: 130 träffar på sökorden Yasri Khan. 46 träffar på *Aftonbladet*, 35 träffar på *Svenska Dagbladet*, 32 träffar på *Expressen*, 17 träffar på *Dagens nyheter*.

Antal olika artiklar: 109. 41 artiklar från *Aftonbladet*, 22 artiklar från *Svenska Dagbladet*, 31 artiklar från *Expressen*, 15 artiklar från *Dagens Nyheter*.

I min analys kommer jag först och främst att presentera min **kvantitativa** sammanställning av materialet, där jag har kategoriserat vilka som får uttala sig i texterna enligt deras befattning; politiker, expert, journalist eller annan. Valet av dessa kategorier grundar sig i att dessa personer var de enda som uttalade sig. Kategorin ”annan” består av personer som företräder olika organisationer, däribland religiösa, och vissa personer från kultur- och näringsliv. Kategorin ”experter” består av personer med omfattande professionell kunskap inom ett visst område. Jag har därefter delat in dem efter deras inställning till händelserna kring Khan; kritisk, neutral eller försvarande. Valet av kategorierna grundar sig i en genomläsning av texterna, där jag kom fram till att de fyra ovan förklarade kategorierna var de mest förekommande i materialet där ytterst få övriga personer fick komma till tals.

Sedan följer min **kvalitativa** analys. Jag kommer här att skapa egna rubriker där jag med grund i Faircloughs metod och teori analyserar materialet enligt olika teman jag hittar i texten. Dessa teman har sin grund i de teorierna om representation, skandaler och hälsningsceremonier jag presenterat ovan. Det är viktigt för en kvalitativ textanalys

att bestämma hur man vill systematisera sin undersökning. För en tolkande kvalitativ textanalys bör man vara vaksam att man uppnår validitet med sin studie. För textanalytiska, kvalitativa studier som denna, innebär detta att man har rätt formulerade forskningsfrågor för att undersöka det fenomen man har valt.³⁵ Jag har i min kvalitativa analys anammat ett öppet förhållningssätt, och låter då innehållet i texterna visa svaret på frågorna jag har ställt. Undersökningen som jag gör kommer alltså styras av vad som skrivs i texterna och hur detta appliceras på mina forskningsfrågor. Detta till skillnad från den förutbestämda innehållsstudien, där man på förhand hade bestämt kategorier innan man tar sig an texterna.³⁶ I den kvalitativa delen av min analys har jag låtit texterna visa mig olika teman som förekommer i diskursen. De teman jag har funnit och som jag nedan redovisat är de mest förekommande i materialet, utefter hur mina forskningsfrågor är ställda. Mina forskningsfrågor, anser jag, är väl utformande för denna typ av angreppssätt. Öppenheten i frågorna och möjligheten för tolkning ger mig god chans att låta texterna bestämma svaret på frågorna och det ger mig en bättre chans att uppnå validitet med min studie, som innebär att jag svarar på det jag ämnar svara på. Jag har valt att strukturera dessa teman under separata rubriker för översiktens skull. Jag har låtit materialet visa på två övergripande rubriker: **Svenska normer och värderingar** och **Islam i Sverige**. Dessa rubriker har försetts med ett antal underrubriker som specificerar ytterligare vad materialet har förmedlat i termer om teman.

Jag har även, som tidigare nämnt, anammat en hermeneutisk metod för min analys, vilket innebär att jag tolkar texterna, både de manifesta(explicita) och latent (implicita) budskapen. De manifesta budskapen är kort och gott det som står uttryckligen i texten. De latent budskapen är däremot något som återfinns mellan raderna, under textytan, och som då måste tolkas. En hermeneutisk studie förutsätter dock att tankegången hos den som undersöker är väl presenterad i analysen, och att den som undersöker förhåller sig utan egna fördomar gentemot texterna. Med det sagt lämnar detta en möjlighet för forskaren att tolka materialet och applicera detta på valda perspektiv.³⁷

³⁵ Esaiasson et al, 2012,s. 215f.

³⁶ Ibid, s. 216f.

³⁷ Ibid, s. 221f.

4.1 Kvantitativ sammanställning

I min kvantitativa analys har jag som ovan nämnt analyserat materialet utifrån vilka som får uttala sig och hur dessa personer ställer sig till händelserna. Denna analys har gjorts på hela materialet som består av nyhetsartiklar och opinionstexter såsom ledarkrönikor och debattinlägg. Tabellen nedan illustrerar mitt resultat av den totala räkningen av kategorier och ståndpunkter, i alla tidningar jag undersökt.

	Försvarende	Neutral	Kritisk	Totalt
Politiker	5	11	45	61
Journalister	1	0	9	10
Experter	1	9	1	11
Andra	17	1	6	24
Totalt	24	21	61	

Tabellen visar det totala resultatet av undersökningen av alla mina valda tidningar.

Av de aktörer som får uttala sig i mitt valda material ställer sig det absoluta flertalet sig kritiska till händelserna kring Yasri Khan.

Kategorin **politiker** består av 61 olika personer där många av dem förekommer flertalet gånger i olika artiklar, bland annat Gustav Fridolin, Stefan Löfven och Aida Hadzialic. Av de 61 politikerna, ställde sig 45 kritiska till Khans agerande, 11 var neutrala och 5 försvarende. Ett fåtal i kategorin politiker vägde mellan de olika ståndpunkterna kritisk/neutral/försvarende i olika artiklar, men jag gjorde bedömningen att placera dessa under en viss ståndpunkt istället för att ha dem förekomma i flera. Bedömningen gjordes på det sätt att personen placerades i den ståndpunkt som personen lutade sig mest mot i sina uttalanden.

Journalisterna som jag har inkluderat i aktörsrollen är de som har författat opinionstexter angående Khan, och inte de som författat nyhetsartiklar. De journalister som direkt kommenterade händelserna kring Khan var till samma grad som politikerna kritiska. Vissa nämnde uppmärksammade enbart Khan väldigt kortfattat, i kombination med övriga händelser inom politiken, och blev uteslutna ur min sammanställning på grund av bristande bedömningsgrunder. Jag bedömde att journalister som enbart nämnde Khans namn i relation till andra nyheter, exempelvis i referens till Miljöpartiets krisvecka, inte kunde placeras i en viss ståndpunkt. Av journalisterna ställde sig 9 kritiska till Khans agerande och 1 var neutral. Vidare nedbrytning av deras texter kommer att göras i den kvalitativa delen av analysen.

Den kategorin där de flesta var försvarande kallas i sammanställningen för **andra**. Kategorin består främst av företrädare för olika organisationer inom kultur och näringsliv. Bland andra är det företrädare för Yasri Khans egen organisation, Svenska Muslimer för Fred och Rättvisa, samt andra muslimska samlingsorgan. Av dessa personer var 17 försvarande av Khans agerande, 5 kritiska och 1 neutral.

I kategorin **experter** förekommer den största andelen personer som ställde sig neutrala till Khans agerande, då 9 stycken var neutrala, 1 var kritisk och 1 var försvarande.

Det fanns ingen nämnvärd skillnad de olika tidningarna emellan, vad gäller vilka kategorier av personer som fick uttala sig och hur dessa ställde sig till händelserna kring Khan. Sammanfattningsvis kan vi se en tydlig tendens i att de flesta var kritiska till Khans beteende. Personerna som uttalade sig i materialet var mer än dubbelt så benägna att uttala sig kritiskt om Khan, än de var att ha en annan ståndpunkt. Kategorierna **politiker** och **journalister** var mest benägna att vara kritiska gentemot Khans agerande, medan **experterna** var i klar majoritet neutrala samtidigt som kategorin **andra** var mer benägna att försvara Khans agerande.

4.2 Svenska normer och värderingar

4.2.1 I Sverige skakar vi hand

”I Sverige hälsar man på varandra. Man tar både kvinnor och män i handen”.³⁸ Citatet är taget ur *Aftonbladets* artikel den 21 april och kommer från Stefan Löfven under en frågestund i riksdagen. Sveriges statsminister är här glasklar med vilka normer som han anser gäller i Sverige. Artiklar om Löfvens uttalande förekommer i alla mina undersökta tidningar. I samma artikel får Miljöpartiets språkrör Gustav Fridolin möjlighet att uttrycka sig och stämmer in i Löfvens kommentar om hur man hälsar i Sverige med att säga ”tar man män i hand ska man också ta kvinnor i hand”. I materialet finns det ytterligare exempel på liknande ställningstaganden från högt uppsatta politiker och tjänstemän. Inrikesminister Anders Ygeman poängterar att ”man måste ha en standard för hur man gör och hur man behandlar män och kvinnor i Sverige”.³⁹ Visserligen förekommer det uttalanden till försvar för Khan och hans agerande, till exempel ledarskribenten Erik Helmersson på *Dagens Nyheter*, som försvarar religiösa minoriteters rätt att inte ta i hand med kvinnor.⁴⁰ Dessa typer av uttalanden och kommentarer är dock i materialet i klar minoritet.

Materialet i sin helhet förmedlar ett tydligt ställningstagande om vilken norm som gäller i Sverige och att ett brott har begåtts mot den normen. Sveriges statsminister och två av hans statsråd uttalar sig direkt om att vi i Sverige hälsar på ett visst sätt. Den kvantitativa sammanställningen av de som fått uttala sig i artikelmaterialet stämmer in på den bilden.

Det kan till och med ses som en skandal, av materialet att döma. John B. Thompsons teorier om vad skandaler är säger att en skandal kan uppstå när ett samhälles normer, värderingar eller moral bryts med en viss överträdelse.⁴¹ Thompsons resonemang gör det gällande att vad som kan klassas som en skandal beror på samhället i fråga. Det är

³⁸ Aftonbladet/TT, ”Löfven står upp för handslag”, *Aftonbladet*, 2016-04-21.

³⁹ Svenska Dagbladet, ”Johansson: ”S och MP är beroende av varandra”. *Svenska Dagbladet*. 2016-04-21.10:37.

⁴⁰ Erik Helmersson, *Dagens Nyheter*, ”Erik Helmersson: Khan (MP) avgick av fel skäl”, 2016-04-20. 18:24.

⁴¹ Thompson, 2000, s. 12-13.

en sorts reflektion på vilka värderingar som gäller. Khan har uppenbarligen brutit mot en viss norm, hur vi hälsar på varandra, och att detta är en form av skandalöst beteende i Sverige. Thompson menar även att skandalöst beteende brukar kommenteras aktivt av personer som inte var delaktiga i den ”skandalösa” händelsen, i syfte att distansera sig från den skandaldrabbade personen, vilket klart och tydligt gjordes.⁴² En mängd statsråd och politiker tar i materialet avstånd från Khan och hans agerande, där ett flertal gör det med hänvisning till hur vi hälsar i Sverige.

Vidare är det intressant att analysera hur Khans val att inte skaka hand representeras i texterna. Genomgående i artikelmaterialet, gällande för alla tidningar jag undersökt, används formuleringen ”vägrar ta i hand” än potentiellt alternativa formuleringar så som ”vill inte ta kvinnor i hand”, ”väljer att inte ta kvinnor i hand”, ”utebliven handskakning” eller ”med hänvisning till religion”. Just den starka formuleringen i ”vägra” är här intressant att fördjupa sig i. Detta kan tolkas som ett försök att ytterligare distansera Khan och hans agerande från de gällande normerna. I materialet förekommer formuleringen ”vägrar” i övervägande majoritet, 107 gånger, jämfört med de övriga ovan nämnda formuleringar angående Khans agerande, som tillsammans förekommer 68 gånger. *Dagens Nyheter* och *Aftonbladet* är mer benägna att skriva varierat än vad *Expressen* och *Svenska Dagbladet* är. I Svenska Akademiens ordbok definieras ”vägra” som att ”helt motsätta sig krav eller förväntning”.⁴³ Ordvalet enligt denna definition talar alltså för att handskakning är något som krävs eller förväntas. Erving Goffman menar i sina teorier om hälsningsritualer, eller uppföranderegler, att om dessa bryts kan individen få uppleva skam eller förnedring som straff. Dessa uppföranderegler har ofta grund i någon moralisk uppfattning.⁴⁴

Khan har efter händelsen uttalat sig ett antal gånger om varför han gjorde som han gjorde. Han har i en intervju med *Dagens Nyheter* sagt att handhälsning med det motsatta könet i hans tro ”är en intim handling” och att han ”förstår att det kan uppfattas på annat sätt”.⁴⁵ Att tolka dessa kommentarer som att helt motsätta sig en handskakning är ganska starkt uttryckt. Diskursen som materialet formar är däremot relativt tydlig. Det finns lite utrymme för att bryta mot den svenska normen att skaka hand.

⁴² Thompson, 2000, s. 14-15

⁴³ Svenska Akademiens Ordbok, Tillgänglig: <http://www.saob.se/so/visa.php?id=1221898790>

⁴⁴ Goffman, 1967, s. 48-49.

⁴⁵ Annika Ström Melin, *Dagens Nyheter*, ”Yasri Khan: Inte i min vildaste fantasi kunde föreställa mig att bli utpekad på det här sättet”. 2016-05-01,21.00

Fairclough hade menat att detta val av formulering kan ses i ett större perspektiv. I språket ligger en betydande möjlighet till maktutövning och till att forma människors tankar och beteende.⁴⁶ Själva frasen ”vägra ta i hand” är inte enbart ett godtyckligt val, hade Fairclough påstått, utan ett val format av bakomliggande faktorer så som ideologi, kultur och värderingar.⁴⁷ Detta sker ibland medvetet, men ganska ofta även omedvetet vilket gör det extra intressant att studera. Valet som skribenterna i mitt material har gjort, medvetet eller omedvetet, ger faktiskt uttryck för något. Anledningen till detta val är svårt att sätta fingret på, men att formuleringen ”vägra skaka hand” förekommer i klar majoritet är ett tecken på att motståndet mot Khans agerande är utbrett i materialet. Samma resonemang kan självklart anknytas till Löfvens och Fridolins uttalanden, bland många andra. Sättet de har formulerat sig på är också ett uttryck för värderingar och ideologi, enligt Faircloughs sätt att resonera.⁴⁸ Även Thompson hade påstått att värderingar och normer är tätt anknutna till maktutövning på det sätt att maktutövaren bestämmer vad som är rätt eller fel att göra i ett samhälle.⁴⁹ Vilka värderingar som är okej och vilka som inte är det. Det leder diskussionen vidare på vad svenska värderingar faktiskt är och hur de yttrar sig.

4.2.2 Försvar av de svenska värderingarna!

De svenska värderingarna är i sammanhanget något mer omfattande än just hälsningsceremonier, i alla fall vad som går att uttolka i materialet. Det är ett tema som i texterna förekommer på lite olika sätt. Ibland som att vi i Sverige skakar hand, men även som något större som ses i kontrast till Yasri Khans agerande.

I materialet återkommer temat ”värderingar” i olika former, bland annat omnämns detta som ”värdegrund” och ”grundläggande värderingar”.

I *Aftonbladets* artikel från den 21 april förekommer en parafrasering av Moderaternas partiledare Anna Kinberg Batras fråga till Stefan Löfven i riksdagens frågestund. I texten står det att Kinberg Batra frågade Löfven angående händelserna kring Khan om regeringens ”samröre med extremism” och varför han inte ”försvarar

⁴⁶ Fairclough, 1994, s. 54-55.

⁴⁷ Fairclough, 1995, s. 2-3.

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Thompson, 2000, s. 16.

svenska värderingar”.⁵⁰ Denna ordväxling ledde senare till Löfvens uttalande om hur vi hälsar i Sverige. Kinberg Batras uttalande ställer här ”svenska värderingar” i kontrast till vad Khan anses stå för när han inte hälsade på en kvinnlig journalist.

Vidare kan man finna ytterligare kontraster mellan vad som kallas ”de svenska värderingarna” och Khans agerande. I Aftonbladets artikel från den 20:e april citerar man dåvarande kunskapsminister Aida Hadzialic med texten ”aldrig acceptera sådant här i Sverige”⁵¹ och citatet efter säger ”regeringen, som är feministisk och står upp för de svenska värderingarna”⁵² med hänvisning till vad hon står för. Handskakningen är inte enbart en djupt rotad ritual i det svenska samhället, men även valet att inte delta i ritualen står utanför de ”svenska värderingarna”. I opinionstexterna i mitt material finner vi även *Aftonbladets* ledarskribent Anders Lindbergs ledarkrönika med rubriken ”MP skadar arbetet för allas lika värde”. Han skriver att Khans agerande är tecken på ”grumliga värderingar” och refererar till händelsen där Rosa Parks vägrade resa på sig för en vit man på en buss i USA år 1955.⁵³

Gällande temat ”värderingar” förekommer alltså kommentarer från ledande politiska företrädare och mediala personligheter, publicerade i nästan alla tidningar jag undersökt. Dessa kommentarer, som även förekommer återkommande i andra texter, är värda att gräva ner sig i och analysera djupare.

Stuart Allan menar att medier tenderar att gestalta en nyhet så att vissa normer och värderingar ses som normala medans andra ses som avvikande. Ett ”vi och dem”-tänkande.⁵⁴ Det finns ett antal sätt att göra detta på, speciellt språkligt. Det är upp till mig som författare av denna studie att tolka vad som kan anses som ett forfarande av ”vi och dem”, som Stuart Allan i detta avsnitt också poängterar. Tolkning ur ett hermeneutiskt perspektiv ger mig möjligheter att analysera det implicita innehållet i en text.⁵⁵ För att exemplifiera ger Allan läsaren olika formuleringar som förekommit i brittiska nyhetstexter. Han har sett ”vi och dem”-representation formas genom

⁵⁰ Aftonbladet/TT, *Aftonbladet*, ”Löfven står upp för handslag”. 2016-04-21. 21 april 16.00.

⁵¹ Anette Holmqvist, *Aftonbladet*, ”Aida Hadzialic: Helt oacceptabelt”, 2016-04-20.

⁵² Ibid.

⁵³ Anders Lindberg, *Aftonbladet*, ”MP skadar arbetet för allas lika värde”. 2016-04-20.

⁵⁴ Allan, 2010, s. 175ff.

⁵⁵ Esaiasson et al, 2012, s. 221.

formuleringar som ”we”, ”the whites”, ”tolerant”, gentemot det avvikande ”local asian muslims” eller ”militant muslims”.⁵⁶

Låt oss ta detta resonemang till kommentarerna ovan. Tydligast för mig är Anna Kinberg Batras uttalande om att Khans agerande, formulerat ”kränkningar”⁵⁷, bör anses som det avvikande gentemot våra ”svenska värderingar”. Detta ”vi och dem” konstrueras här i tänket att vi med svenska värderingar står i kontrast till dem som inte hälsar på ett visst sätt. Det ligger alltså något större i en utebliven handskakning än enbart själva handlingen. Det signalerar en viss typ av värderingar.

Aida Hadzialic bidrar med ytterligare en aspekt i sin kommentar genom att ställa Khan och den uteblivna handskakningen i kontrast till ”feminism” och de ”svenska värderingarna”⁵⁸. Feminism och svenska värderingar går här tillsammans som de normala värderingarna, som Stuart Allan hade menat, och Khans agerande står enligt Hadzialic som avvikande värderingar. Hon nämner Khans agerande, vad ”dem” gör, som ”oacceptabelt” jämfört med vad ”vi” gör ”här i Sverige”. Anders Lindbergs text kan uppfattas som att han tillskriver Yasri Khan olika egenskaper baserat på hans sätt att hälsa. Han insinuerar att Khan skulle vilja ha ökad separation mellan könen i Sverige.

Den här representationen av omvärlden som medier bidrar med är något som Stuart Hall hade menat inte är utan anledning. Han skriver om syften som finns bakom, ofta underliggande, men som alltså bidrar till uteslutande. Bland annat finns det i språkbruket bakomliggande orsaker, ofta ideologiska och kulturella uppfattningar.⁵⁹ Hall har, likt Allan, studerat hur representationen av ”den andre” framförs av medier och hur uppdelandet av olika grupper har sin grund i just ovan nämnda bakomliggande faktorer.⁶⁰ Denna representation kan ofta förekomma undermedvetet. Begreppet ”inferential racism”, som Allan refererar till och som Hall står som huvudsaklig författare för, är ett begrepp som kan belysa hur ”den andre” representeras. ”Inferential racism” innebär den outtalade och ofta även omedvetna rasismen som ändå kan framföras av den mest liberala och välvilliga mediekanalen.⁶¹

⁵⁶ *ibid.*

⁵⁷ Aftonbladet/TT, *Aftonbladet*, ”Löfven står upp för handslag”. 2016-04-21. 21 april 16.00

⁵⁸ Anette Holmqvist, *Aftonbladet*, ”Aida Hadzialic: Helt oacceptabelt”, 2016-04-20.

⁵⁹ Hall, 2013, s. 1ff.

⁶⁰ Hall, 2013, 215f.

⁶¹ Hall, 1995, s. 20.

Resonemanget finner grund i tidigare statsminister Fredrik Reinfeldts kommentar i en artikel i Expressen:

”Jag tycker inte att män och kvinnor i Sverige ska känna att det görs någon åtskillnad. Vi ska dock veta att den här frågan är levande över världen. Kommer man till arabvärlden så finns där fraktioner som har uppfattningen att man inte ska hälsa på varandra. Men jag tycker att det är helt grundläggande för vårt sätt att ha kontakt människor emellan i Sverige att vi hälsar på varandra också män och kvinnor emellan”⁶²

Ta här Fredrik Reinfeldts uttalande som exempel. Han skapar ett tydligt ”vi” genom att säga att det är ”grundläggande för vårt sätt att ha kontakt människor emellan i Sverige”⁶³, när han syftar på Khans agerande. Vidare skapar han ett ”dem”, de som inte hälsar som vi gör. Det finns även en antydning till vad Hall menar är ”inferential racism”, i och med att Reinfeldt nämner att det är i ”arabvärlden” som man på vissa ställen inte ska hälsa på män och kvinnor. Antydningen i citatet kan tolkas som att han menar att de som inte hälsar som ”vi” gör kommer från någon annanstans, som tillhör ”de andra”, och att det inte är vi som kommer från Sverige som gör det. Både Fairclough och Hall argumenterar för att ideologi och kultur är något som ständigt formar hur vi talar och tänker och att det, medvetet eller omedvetet, visar sig i språket. Språket formar alltså inte enbart, utan det är även format.⁶⁴ Format av exempelvis en underliggande rasism, även från en liberal ideologi och en liberal kultur. Thompson menar att makthavare, däribland medier och politiker, använder värderingsfrågor som ett sorts maktutövande. Att betona vilka värderingar som ska anses som norm i ett samhälle, och vilka som ska anses som ett brott mot denna norm, är att inneha en betydande maktposition.⁶⁵

De valda citaten ovan är inte enskilda företeelser i materialet, utan förekommer genomgående i tidningarna.

Det är talande för hur värderingsdiskussionen kulminerande under händelseförloppet när Miljöpartiets språkrör gick ut med ett öppet brev till partiets medlemmar för att

⁶² Hanna Jakobsson, *Expressen*, ”Vi kommer att ställas inför nya utmaningar”, 2016-04-23 20:30

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Fairclough, 1995, s. 2f.

⁶⁵ Thompson, 2000, s. 16

förklara vad de står för. Ett citat som *Svenska Dagbladet* har plockat ut och använt ingressen till en artikel får symboliskt tala för hur diskussionen artade:

*”Vi ska aldrig bli ett parti för människor med alla slags värderingar”*⁶⁶

Vilka värderingar får då förekomma i Miljöpartiet, eller i Sverige för den delen? Diskussionen om vilka värdefrågor som får företräde var också ett välfyllt samtalsämne under den period materialet täcker.

4.2.3 Mångfald och jämställdhet – i kontrast till varandra?

Temat mångfald och jämställdhet har även det varit framstående i materialet, genomgående för alla tidningar. Framförallt har konflikten mellan dessa två fenomen lyst igenom. I en artikel i *Svenska Dagbladet* skriver artikelförfattaren att det finns en infekterad konflikt mellan jämställdhet och mångfald.⁶⁷ Vilka värderingar får då företräde i diskursen som materialet formar? Jabar Amin, riksdagsledamot för Miljöpartiet, får förekomma ett flertal gånger i de olika tidningarna och får i en artikel svara på frågan om ”Varför skulle islamister söka sig till just MP och S?”.

”Vi är ett mycket öppet och välkomnande parti. I vår önskan att inkludera alla människor så kan vi ha missat att man inte får inkludera dem som inte står för grundläggande mänskliga rättigheter och jämställdhet.”

Kommentaren förfaller tydligare i sammanhanget att artikeln berör händelserna kring Khan i ljuset av vad som vid tillfället var förekommande diskussioner om islamism och könsseparation. Amin, som är en av de som har varit mycket kritisk mot Khan, får medverka i alla undersökta tidningar. Även Gustav Fridolin är i alla undersökta tidningar frekvent förekommande och bidrar med ett uttalande i en nyhetsartikel från Aftonbladet till debatten om jämställdhet och mångfald:

⁶⁶ *Svenska Dagbladet*, ”Språkrörens interna brev: Tvivel kring värderingar”, 2016-04-21 15:04

*”Vi är ju ett feministiskt parti och vi är ett parti som tror på mångfald och i detta har det uppstått kulturkrockar som vi inte riktigt klarat av att hantera”*⁶⁸

Fridolin bekräftar här konflikten som uppstår mellan vilka värden som egentligen är prioriterade. Thompson påstår att detta är vanligt förekommande när olika typer av normbrott, som analysen ovan konstaterat att det faktiskt var när Khan inte hälsade på den kvinnliga reportern. Vidare menar han att olika samhällen i dessa typer av tillfällen brukar definiera olika typer av värderingar som norm, och andra som avvikande från normen.⁶⁹ Dessa normer och värderingar är inbäddat i maktutövning, menar Thompson, och att denna maktutövning frodas av att vissa värderingar får företräde framför andra.⁷⁰

Jabar Amins uttalande ovan kan ses som ett ställningstagande om att jämställdhet är den norm som går före vad han anser att Khan inte står för, ”grundläggande mänskliga rättigheter”. Fridolins bild av situationen syftar till vad Thompson menar är just denna värderingskonflikt som uppstår vid ett mediedrev som detta. Thompson är inte ensam om att se värderingar och maktutövning, som ett mediedrev trots allt innebär, som något sammansvetsat. Norman Fairclough skriver att språket innehåller en tydlig dimension av maktutövning. Språket vi använder är format av vissa ideologier och värderingar som i sin tur formar en viss världsbild.⁷¹

Detta är alltså en fråga om vilka värderingar som får företräde i diskursen. Lennart Olsen, partistyrelseledamot för Miljöpartiet, bekräftar likt Fridolin konflikten mellan mångfald och jämställdhet genom att säga att de ”bör utvärdera synen på och kollisionen mellan våra olika mål, som feminismen och mångfalden”.⁷² Även MP:s skånska distriktsordförande Fredrik Hanell bekräftar ”målkonflikten när det gäller mångfald och jämställdhet” och fortsätter längre ner i artikeln att de är tydliga med att de är ”ett feministiskt parti” och att de kan ”inte acceptera att män och kvinnor behandlas olika”.⁷³

⁶⁷ Ninna Bengtsson, *Svenska Dagbladet*, ”V-ledamot: ”Jag mobbades av delar av partistyrelsen””, 2016-04-22 20:15.

⁶⁸ Linnea Carlén – Susanna Hållbus, *Aftonbladet*, ”Fridolin: Inte förstätt hur kränkande vissa kvinnor tycker det kan vara”, 2016-04-21 08:07

⁶⁹ Thompson, 2000, s. 12ff.

⁷⁰ Ibid, s. 16.

⁷¹ Fairclough, 1995, s. 2f.

⁷² Anette Holmqvist – Pär Karlsson, *Aftonbladet*, ”Tror att det finns ett stort missnöje”, 2016-04-23. 07:50

⁷³ *Aftonbladet*, ”MP-företrädare kräver uppstramning”, 2016-04-24 14:47

Det uttalandena ovan egentligen betyder, enligt Thompson, är att värderingarna som starkast träder fram är jämställdheten.⁷⁴ Konflikten mellan de två bekräftas, exempelvis i att det finns en ”målkonflikt när det gäller mångfald och jämställdhet” men att jämställdheten står som en tydligare norm än mångfalden. Fairclough hade menat att det inte är någon slump att personerna ovan uttalade sig så som de gjorde.⁷⁵ Värderingarna som ligger till grund för hur de uttalade sig visar på att mångfalden förvisso inte är något normbrytande, men att feminismen och jämställdheten företräder denna i diskursen.

Det finns ytterligare argument för att påstå att feminismen här ses som det mer ”normala” jämfört med värderingen om mångfald. Vad är det som man egentligen syftar på när man menar mångfald? Alla kommentarer rör Khan och hans sätt att hälsa. Finns det möjligen någon stereotyp bild av personer som hälsar som Khan gör?

”Vi är välkommande, humana och det mest flyktingvänliga partiet. Att det kan komma i konflikt med att man säger att vi är ett feministiskt parti har det inte funnits någon struktur för att lösa”

Citatet kommer från den miljöpartistiske riksdagsledamoten Karin Svensson Smith, och är hämtat ifrån en artikel i *Dagens Nyheter*, där Miljöpartiets ”kaosvecka” presenteras. Hon uttalar sig på detta sätt angående Yasri Khan.⁷⁶ Själva formuleringen sätter fingret på vad som kan anses som en förutfattad mening om att det är några ”andra” som kommer i konflikt med feminismen. Stuart Allan argumenterar som tidigare nämnt för mediernas benägenhet att framföra en viss typ av åtskillnad mellan olika sociala grupper. Formandet av dessa ”andra”, detta ”vi och dem”, är förekommande och är i syfte att fastställa vad som anses ’normalt’ i ett samhälle och vad som är ’exkluderat’ från detta normala.⁷⁷

Svensson Smith sätter i citatet ovan att de inom partiet är ”välkommande”, ”humana” ”flyktingvänliga” som något som kan hota feminismen i Miljöpartiet. Detta kan tolkas som att deras öppenhet innebär att det är något annat, något främmande, som kommer

⁷⁴ Thompson, 2000, 12ff.

⁷⁵ Fairclough, 1995, s. 2f.

⁷⁶ Jens Kärrman. *Dagens Nyheter*, ”Vi grävde en grop åt oss själva”. 2016-04-22. 23.34

⁷⁷ Allan, 2010, s. 175f.

och hotar deras feministiska värderingar. Speciellt tydligt blir det när hon antyder att partiets ståndpunkt som ”flyktingvänliga” är problematiskt, i och med att feminismen då tar skada av detta. Att värderingen ”flyktingvänligheten” står i kontrast till deras vilja att verka för jämställdheten. Allan säger att rasism är en av de mest naturaliserade ideologierna. Det innebär att den ofta sker dolt eller till och med omedvetet, men att det finns bakomliggande faktorer och värderingar bakom hur medier publicerar nyheter.⁷⁸

Svensson Smiths uttalande är det tydligaste av det flertal liknande exempel som jag funnit, inte minst de presenterade ovan, där mångfald på ett undermedvetet sätt kopplas till något som den ”andre” representerar och att det kan komma att hota de värderingar, såsom feminismen och jämställdheten. Allan hämtar mycket inspiration från Stuart Hall, som beskriver denna undermedvetna rasism som förekommande även bland de mest liberala och välvilliga aktörer.

”Yet virtually the whole of ”social problem” television about race and immigration – often made, no doubt, by well-intentioned and liberal-minded broadcasters—is precisely predicated on racist premises of this kind”⁷⁹

Halls citat ovan är talande. Visserligen är Halls uppmärksamhet i detta fall riktad emot nyhetssändningar på tv, men principen om den underliggande rasismen, eller ”inferential racism” som han kallar den, står fast.⁸⁰ Detta kan tolkas som att trots att uttalandena i materialet i all välmening bedyrar mångfald och feminism, finns det ett underliggande antagande om att mångfalden är problematisk. Något som kommer utifrån och som måste hanteras i konflikten med den mer normativa feminismen.

4.3 Islam i Sverige

4.3.1 Islamisters infiltration

⁷⁸ Allan, 2010, s. 171f.

⁷⁹ Hall, 1995, s. 20.

⁸⁰ Ibid, s. 19f.

Delar av hur representationen såg ut i artikelmaterial angående Khans agerande gällde frågan om ”islamism” och hur agerandet kunde kopplas till muslimer i övrigt, och publicerades i artiklar från både *Aftonbladet*, *Expressen* och *Svenska Dagbladet*. Forskaren Lars Nicander går i artiklarna hårt åt Miljöpartiet, där han refererar till Khans agerande, och påstår att partiet ”kan ha infiltrerats av islamister”.⁸¹ Vidare i artikeln tar han diskussionen om islamism vidare till att flera miljöpartistiska medlemmar gjort tecken som påstås hylla muslimska brödrskapet.

Temat islamism gällande representationen av Khan och händelserna kring honom är i artikelmaterial återkommande om än inte dominerande. Detta bortsett från Dagens Nyheters generellt tillbakadragna linje på denna punkt, som var försiktigare med att skriva om islam och muslimer i allmänhet. Expressens ledarredaktion följer upp på temat om islamism dagen efter händelsen med att diskutera islams plats i svensk politik.⁸² De ser Khans agerande som ett tecken på en omfattande syn kring könsseparation inom islam:

”Män och kvinnor som är så ortodoxt troende att de betraktar händernas beröring som djupt problematiskt hyser ofta fler idéer kring köns åtskillnad”

Vidare i artikeln menar ledarredaktionen att djupt religiösa personer ska få verka i svensk politik, men att ”det finns ingen motsvarande rätt att kräva en plattform inom existerande partier”. Det påstås även att Khan ”driver en mer islamistiskt färgad agenda” genom att ”verka för ökad könsseparation”. Khans agerande kopplas här till en väldigt konservativ religiös uppfattning om kvinnor och män. Vidare nämns islamism, som ofta är negativt förknippat i samband med medierapportering.

Graf skriver att muslimer i media både i omvärlden och i Sverige ofta har blivit utmålade som ett hot. Efter 11 september-attackerna nämndes muslimer ofta i samband med terrorism och islamism. Muslimerna framställdes också som ett hot mot grundläggande rättigheter och som en grupp som orsakar konflikt.⁸³

⁸¹ Oskar Forsberg – Staffan Dickson, *Aftonbladet*, ”Forskare: Miljöpartiet kan ha infiltrerats av islamister”, 2016-04-22.

⁸² Ledarredaktionen, *Expressen*, ”Sluta klaga och starta ett islamistiskt parti”, 2016-04-20.

⁸³ Graf, 2015, s. 343f.

Grafs resonemang är i linje med vad Stuart Hall säger om hur medier representerar ”den andre”. Vad analysen ovan visar på, finns även här. Ett ”vi och dem”-tänkande som präglar hur medier i detta fall har representerat händelserna. Hall menar att detta ”vi och dem”-resonemang ibland tar sin utgångspunkt i stereotypa uppfattningar om vissa människor och sociala grupper. När Hall skriver om stereotyper av sociala grupper menar han först och främst att en indelning görs. Stereotypiseringen innebär att man tilldelar en viss grupp vissa egenskaper för att sedan överdriva dem. Denna indelning brukar ursprungligen ofta utgå ifrån etnicitet, hudfärg, kultur eller religion. Oftast handlar det om ”de andra”, som då tillskrivs egenskaper och företeelser som anses hamna utanför en bestämd norm. Stereotypiseringen av ”dem” brukar användas för att befästa olikheter eller skapa splittring, menar Hall.⁸⁴

Väger vi in Grafs och Halls argument på exemplen ovan ser vi tendenser till vad de hade kallat för stereotypisering och där Khan och det muslimska civilsamhället tillskrivs egenskaper och värderingar utan någon vidare grund. Exempelen i materialet ovan får illustrera detta stereotypiserande. Khan behandlas som en, vad artiklarna förmedlar, stereotyp muslim som på grund av att han inte tar kvinnor i hand även har andra värderingar. Detta blir inte mindre tydligt i formuleringen ”hyser ofta fler idéer kring köns åtskillnad”.⁸⁵ Det man gör här är att, utefter en förutbestämd uppfattning om muslimer, tillskriva Khan vissa egenskaper utefter denna uppfattning. Detta hade Hall argumenterat för att vara ett stereotypiserande sätt att representera en viss social grupp.⁸⁶ Vidare kan man se hur muslimer i materialet målas upp som ett hot, i linje med vad Graaf säger ha skett efter elfte september-attackerna. ”Islamister” påstås ha infiltrerat miljöpartiet och att dessa kan komma att hota svensk politik och att vissa muslimska politiker har sympatier med terrororganisationer.⁸⁷

I materialet kan man finna ett antal ytterligare exempel på detta. Sakine Madon skrev den 22:e april en opinionstext i *Expressen* där hon argumenterade för att Khan står för islamistiska värderingar.⁸⁸ Hon är definitiv när hon säger att ”hans ovilja att ta i kvinnohänder existerar inte i ett vakuum”. Vidare tar hon upp exempel på vad andra politiker med muslimsk tro tidigare har gjort och klumpar ihop dessa till en ”homogen” grupp och antyder att alla delar samma värderingar. Denna stereotypisering om muslimer fortsätter in på ett annat tema, temat

⁸⁴ Hall, 2013, s. 247f.

⁸⁵ Ledarredaktionen, *Expressen*, ”Sluta klaga och starta ett islamistiskt parti”, 2016-04-20 14.30

⁸⁶ Hall, 2013, s. 247f.

⁸⁷ Oskar Forsberg – Staffan Dickson, *Aftonbladet*, ”Forskare: Miljöpartiet kan ha infiltrerats av islamister”, 2016-04-22.

⁸⁸ Sakine Madon, *Expressen*, ”Röstjakt får MP att flörta med islamister”. 2016-04-22.

om den 'stereotypa muslimen', som jag väljer att ha separat i analysen på grund av dess smått skilda karaktär.

4.3.2 Den stereotypa muslimen

Det finns i materialet ett implicit budskap i att islam och muslimer bör ses som en homogen grupp, där värderingar tillskrivs muslimer för att måla upp gruppen som ett hot eller som något som inte är "svenskt". I materialet i sin helhet lyser en intressant aspekt igenom. När händelsen kring Khan återberättas i artiklarna används som tidigare nämnt ordet "vägra" i en majoritet av fallen, angående hans inställning till handskakning. Endast 4 gånger nämns det att han gör det "med hänvisning till sin religion". Trots det förekommer det en underförståddhet i hur tidningarna har förmedlat "problematiken". Fairclough skriver att ideologi är inbäddat i hur vi formulerar oss, alltså att ideologi formar hur vi uttrycker oss. Han menar också att denna ideologi kommer till uttryck implicit, snarare än explicit.⁸⁹ I en analys av språket bör man alltså leta efter de underliggande uttrycken och tolka dem.

I en debattartikel i *Aftonbladet* kommer tio kvinnliga medlemmar från Khans organisation "Svenska Muslimer för Fred och Rättvisa" till försvar för honom. De argumenterar för att Khans agerande inte är ett uttryck för "en dålig kvinnoyn" samtidigt som de är kritiska till att "vissa misstolkar Yasris agerande som nedvärderande av kvinnor".⁹⁰ Repliken kommer några dagar senare från författaren Nima Dervish som går hårt åt de föregående skribenterna och kallar deras argument för "formuleringar som går hem hos blåögda svenskar".⁹¹ Vidare anammar Dervish en retorik som klumpar ihop kvinnorna hon adresserar till en homogen, stereotyp grupp. "Skulle SMFR-tjejerna ens drömma om att bryta religiösa normer? Inte be mot Mekka ty Allah finns överallt och hör bön oavsett väderstreck?".

Det finns här argument för att se Dervish retorik ur Stuart Halls perspektiv om stereotyper. Dervish visar på en tendens till förutfattade meningar gällande muslimer. Att se hennes meningsmotståndare som stereotypiska muslimer genom att påtvinga dem vissa åsikter kan ses som en exkluderande taktik.⁹² Vissa värderingar är inte välkomna, enligt Dervish. Detta är speciellt tydligt när Dervish mot slutet av sin debattartikel ställer "svenska, västerländskt

⁸⁹ Fairclough, 1995, s. 108f.

⁹⁰ Shaimaa Abdelhady et al, *Aftonbladet*, "Nej, ta i hand ger dig inte bättre kvinnoyn", 2016-04-22.

⁹¹ Nima Dervish, *Aftonbladet*, "Vi ska bryta normer – men ni ska slippa", 2016-04-26.

sekulära normer” i kontrast till ”spridandet av egna normer” som hon kallar de tio muslimska kvinnornas försvar av Khan. Representationen av muslimer, som Dervish genomför, är att tydligt sätta Khan och de tio muslimska kvinnorna utanför den svenska normen. Dervish tar en tydlig ståndpunkt i vilka värderingar som är “normala” i Sverige, och sättet hon skriver på antyder tydligt att hennes motdebattörer inte hör hemma inom dessa värderingar.

Formuleringen ”Skulle SMFR-tjejerna ens drömma om att bryta religiösa normer?” inleder en argumentation från Dervish sida om att muslimer kan ses som en homogen grupp med vissa värderingar som alla står bakom. Även *Expressens* ledarskribent Anna Dahlberg stämmer in i Dervish retorik när hon i en krönika diskuterar värderingar inom islam gentemot värderingar i västerländska samhällen.⁹³ Här målas muslimer upp som en homogen grupp, då Dahlgren använder sig av olika opinionsundersökningar för att forma en bild av muslimer som en social grupp med tvivelaktiga värderingar. Hon nämner att det råder ett ”värderingsgap” mellan Sverige och länder i Mellanöstern och hon frågar sig hur integrationen med flyktingar ska gå till om denna påstådda kontrast mellan värderingarna existerar. Detta är inte enbart ett exempel på vad Hall hade klassat som en stereotypisering, utan även en form av underliggande rasism. Hall menar att denna underliggande rasism yttrar sig just i ”vi och dem”-tänket, där muslimer i detta fall är ”de andra” vars värderingar och normer inte passar in i den svenska.⁹⁴

Muslimer i Sverige ses enligt exemplen som något som hotar. Svenska, västerländska värderingar är något som muslimer och folk från andra delar inte passar in i. Det finns argument för att påstå att Halls teorier om hur medier skapar stereotyper här finner bäring och att Grafts bild om hur muslimer ses som hotande kan anses som riktig enligt vissa yttringar i materialet.

⁹² Hall, 2013, s. 248.

⁹³ Anna Dahlberg, *Expressen*, ”Värderingarna är nästa stora strid”, 2016-04-23

⁹⁴ Hall, 1995, s. 19f.

5 Diskussion

I analysen utgick jag ifrån 109 artiklar, opinionstexter och krönikor från *Aftonbladet*, *Expressen*, *Dagens Nyheter* och *Svenska Dagbladet*. Dessa artiklar publicerades mellan den 18:e april och den 1:a maj 2016. Med utgångspunkt i mina teorier om Faircloughs kritiska diskursanalys, politiska skandaler, representation i media och om hälsningsceremonier har jag försökt besvara min huvudsakliga fråga: **Hur gestaltades skandalen kring Yasri Khan?**

Först och främst kan man dra slutsatsen, utifrån Thompsons teorier, faktiskt drabbades av en skandal. Vi har i Sverige, av materialet att döma, ett bestämt sätt att hälsa på och Khans val att inte delta i hälsningsnormen kan ses som en skandal. Detta gjordes inte minst tydligt genom de kritiska uttalandena från flera högt uppsatta politiker, däribland Stefan Löfven. Språket i materialet talade också för att vissa värderingar är djupt rotade i vårt sätt att tänka och i förlängningen hur vi pratar, inte minst är det tydligt då ordet ”vägrar” angående Khans beteende förekom i en majoritet av fallen. Min kvantitativa sammanställning visar även på att de flesta som fick uttala sig i materialet ställde sig kritiska till Khans agerande, ofta formulerat med starka uttryck. De röster som försvarade Khan var i tydlig minoritet och fick i vissa fall mothugg från de kritiska rösterna. De undersökta medierna visar alltså tydligt på vilken norm som gäller i Sverige när det kommer till att hälsa på varandra och att dessa normer inte är öppna för alternativa synsätt. Därtill kan sägas att majoriteten av de som uttalade sig i materialet var kritiska till Khans agerande. Mest frekvent var kritiken från politiker och journalister.

Jag ställde i min inledning även frågan: **Hur skildrades samhälleliga värderingar och ideal i materialet, implicit eller explicit, gällande hälsningsceremonier?**

Själva händelsen kom givetvis att handla om något mer än en hälsningsritual. Det kom att handla om hur minoriteter i Sverige uppfattas och gestaltas, och hur vissa normer präglar de svenska medierna. Normerna som detta rörde sig om var om hur vi hälsar, vilka värderingar som är svenska och vilka som är i kontrast till de svenska värderingarna. Materialet visar på hur de svenska värderingarna betonas som en kontrast till Khans beteende. Kommentarer från både politiker och ledarskribenter tyder

på att svenska värderingar är tätt förknippade med vårt sätt att hälsa. Khan representerades som att hans sätt att hälsa säger något om hans värderingar och att detta är ett hot mot de rådande ”svenska värderingarna”. I flera uttalanden formas en bild av Khan som ”den andre” mot det svenska ”vi”. Khan representerades som ett hot som kommer utanför och nu hotar vissa värderingar.

Diskussionen om feminism och jämställdhet fick under händelseförloppet också betydande utrymme i medierna. Materialet målade upp en tydlig bild av att feminismen och jämställdheten i Sverige var hotad av det som Khan i materialet fick stå för, mångfalden. Flertalet uttalanden i texterna berörde just denna konflikt mellan jämställdheten och mångfalden. Jämställdheten framställdes i materialet som tätt förknippat med svenska normer och värderingar medan mångfalden framställdes som något som kan hota detta. Mångfalden fick företräda vissa värderingar som var icke-önskvärda och som var något som stundtals ställdes i kontrast till svenska värderingar. I vissa uttalanden var detta mer explicit än i andra, exempelvis när flyktingar antydde vara de som hotade feminismen.

Min sista frågeställning löd: **På vilket sätt skildrades personer med muslimsk tro i materialet?**

Khans agerande kom ganska snabbt att handla om värderingar och synsätt inom islam. Khan och andra muslimer som var delaktiga i materialet blev tillägnade vissa egenskaper och företeelser av de undersökta medierna. Exempelvis antydde texterna att Khans agerande är tecken på ”islamism” som hade infiltrerat miljöpartiet och svensk politik. Ett flertal ytterligare exempel förekom där andra muslimska personligheter kritiserades för att ha islamistiska värderingar. Det förekom uttalanden och texter som ger argumentet att det förekommer en rasistisk underton i materialet. Muslimerna målades ut som ”de andra” med tvivelaktiga åsikter och som något som kan hota svenska värderingar.

6 **Framtida forskning**

Själva forskningsfältet som jag i min studie har rört mig inom öppnar för många intressanta frågeställningar i framtida forskning. Först och främst är det en intressant tanke att avgöra hur det har sett ut över längre tid och om någon förändring har skett de senaste åren med tanke på den förändrade situationen i världen. Ylva Brunes doktorsavhandling kan ses som en oerhört bra grund att ställa sig på i en komparativ studie av detta slag. Vidare lyfter denna studie frågor om hur muslimer gestaltas i media och att detta forskningsområde har ett behov av att utvidgas.

7 Källförteckning

7.1 Tryckta källor

Allan, Stuart. *News culture*, (Maidenhead: McGraw-Hill Open University Press; 2010).

Asplund, Johan. *Om hälsningsceremonier, mikromakt och asocial pratsamhet*, (Göteborg: Korpen; 1987).

Brune, Ylva. *Nyheter från gränsen: Tre studier i journalistik om "invandrare", flyktingar och rasistiskt våld*, (Doktorsavhandling vid Göteborgs universitet; 2004).

Esaiasson, Peter – Gilljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wängnerud, Lena. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Fjärde reviderade upplagan, (2012; Stockholm; Nordstedts Juridik).

Fairclough, Norman. *Media discourse*, (London: Arnold; 1995).

Goffman, Erving. *Interaction ritual: Essays in Face-to-face behavior*, Fjärde upplagan, (1967; New Brunswick: Aldline Transaction; 2005).

Graf, Heike. "Journalistiken och den etniska mångfalden", *Handbok i journalistikforskning*, red. Jesper Strömbäck & Michael Karlsson, (Lund: Studentlitteratur; 2015).

Hall, Stuart. "The work of representation", *Representation*, red. Stuart Hall, Jessica Evans & Sean Nixon, andra upplagan (1997; London: SAGE Publications Ltd, 2013).

Hall, Stuart. "The Whites of Their Eyes", *Gender, race and class in media*, red. Gail Dines & Jean M. Humez, (London: SAGE Publications; 1995).

Nord, Lars. "Journalistiska drev och skandaljournalistik", *Handbok i journalistikforskning*, red. Jesper Strömbäck & Michael Karlsson(Lund: Studentlitteratur; 2015).

Thompson, John B. *Political scandal: Power and visibility in the media age*, (Cambridge: Polity Press/Blackwell Publishers inc: 2000).

Winter Jörgensen, Marianne – Phillips, Louise, *Diskursanalys: som teori och metod*, (Lund: Studentlitteratur, 2000).

7.2 Arkivmaterial

Retriever Research (Mediearkivet)

Sökord: Yasri Khan.

Datum: från 18/4-2016 till 1/5-2016.

Tidningar, nätupplaga: *Aftonbladet*, *Expressen*, *Svenska Dagbladet*, *Dagens Nyheter*.

Antal träffar: 130 träffar på sökorden Yasri Khan. 46 träffar på *Aftonbladet*, 35 träffar på *Svenska Dagbladet*, 32 träffar på *Expressen*, 17 träffar på *Dagens nyheter*.

Antal olika artiklar: 109.

7.3 Elektroniska källor

TT. *Aftonbladet*. ”Löfven står upp för handslag”. 2016-04-21. Tillgänglig: Retriever Research

TT. *Aftonbladet*, ”MP-företrädare kräver uppstramning”, 2016-04-24. Tillgänglig: Retriever Research.

TT. *Svenska Dagbladet*. ”Johansson: ”S och MP är beroende av varandra”. 2016-04-21. Tillgänglig: Retriever Research.

TT. *Svenska Dagbladet*, ”Språkrörens interna brev: Tvivel kring värderingar”, 2016-04-21. Tillgänglig: Retriever Research

Abdelhady, Saimaa et al. *Aftonbladet*, ”Nej, ta i hand ger dig inte bättre kvinnoosyn”, 2016-04-22. Tillgänglig: Retriever Research.

Bengtsson, Ninna. *Svenska Dagbladet*, ”V-ledamot: ”Jag mobbades av delar av partistyrelsen””, 2016-04-22. Tillgänglig: Retriever Research

Carlén, Linnea – Susanna Hållbus, *Aftonbladet*, ”Fridolin: Inte förstått hur kränkande vissa kvinnor tycker det kan vara”, 2016-04-21. Tillgänglig: Retriever Research.

Dahlberg, Anna. *Expressen*, ”Värderingarna är nästa stora strid”, 2016-04-23. Tillgänglig: Retriever Research.

Dervish, Nima. *Aftonbladet*, ”Vi ska bryta normer – men ni ska slippa”, 2016-04-26. Tillgänglig: Retriever Research.

Forsberg, Oskar – Dickson, Staffan, *Aftonbladet*, ”Forskare: Miljöpartiet kan ha infiltrerats av islamister”, 2016-04-22. Tillgänglig: Retriever Research.

Helmerson, Erik. *Dagens Nyheter*, ”Erik Helmerson: Khan (MP) avgick av fel skäl”, 2016-04-20. Tillgänglig: Retriever Research.

Holmqvist, Anette. *Aftonbladet*, ”Aida Hadzialic: Helt oacceptabelt”, 2016-04-20. Tillgänglig: Retriever Research

Holmqvist, Anette – Karlsson, Per. *Aftonbladet*, ”Tror att det finns ett stort missnöje”, 2016-04-23. Tillgänglig: Retriever Research.

Jakobsson, Hanna. *Expressen*, ”Vi kommer att ställas inför nya utmaningar”, 2016-04-23. Tillgänglig: Retriever Research

Kärrman, Jens. *Dagens Nyheter*, ”Vi grävde en grop åt oss själva”. 2016-04-22. Tillgänglig: Retriever Research.

Ledarredaktionen, *Expressen*, ”Sluta klaga och starta ett islamistiskt parti”, 2016-04-20. Tillgänglig: Retriever Research.

Lindberg, Anders. *Aftonbladet*, ”MP skadar arbetet för allas lika värde”. 2016-04-20. Tillgänglig: Retriever Research.

Madon, Sakine. *Expressen*, ”Röstjakt får MP att flörta med islamister”. 2016-04-22. Tillgänglig: Retriever Research.

Ström Melin, Annika. *Dagens Nyheter*, ”Yasri Khan: Inte i min vildaste fantasi kunde föreställa mig att bli utpekad på det här sättet”. 2016-05-01. Tillgänglig: Retriever Research.

Sundberg, Marit. *Sveriges Television*, ”Vägrade ta kvinnor i hand – nu lämnar MP-kandidaten politiken”, 2016-04-20.

Tillgänglig: <http://www.svt.se/nyheter/inrikes/miljopartister>

Svenska Akademiens Ordbok, Tillgänglig: <http://www.saob.se/so/visa.php?id=1221898790>